

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 38/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 4 § i lagen om hemkommun

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 26 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om ändring av 4 § i lagen om hemkommun (RP 206/2006 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Ilkka Turunen, inrikesministeriet
- specialplanerare Eeva Vattulainen, arbetsministeriet
- rådgivande jurist Kaj Välimäki, Befolkningsregistercentralen

- kontaktchef Essi Rentola, Folkpensionsanstalten
- resultatenhetschef Hanna Helinko, Utlänningsverket
- specialmedarbetare Sinikka Huhtala, Finlands Kommunförbund
- medlem, magistratschef Kari Ranta, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry.

Skriftligt utlåtande har lämnats av

- justitieministeriet
- undervisningsministeriet
- Helsingfors universitet
- Helsingfors stad
- Suomen ulkomaalaisyhdistys ry
- Finlands studentkårers förbund (FSF) rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att bestämmelserna om inflyttning i lagen om hemkommun ändras så att grunderna för bestämmande av invandrades hemkommun och bostad där fastställs mera exakt och heltäckande i lagen. Propositionen gäller alla invandrargrupper oberoende av medborgarskap.

Syftet med ändringen är att genom preciseringar av bestämmelserna samordna tolkningslinjen vid magistraterna och andra myndigheter som tillämpar bestämmelsen när dessa fattar beslut om hemkommun och att förbättra likabehandlingen av invandrare.

I propositionen binds villkoren för utländska medborgare att erhålla hemkommun starkare till innehållet i uppehållstillståndet. Propositionen även eftersträvar att förenhetliga villkoren för att få hemkommun med motsvarande bestämmelser i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet, eftersom tillämpningsområdet för bestämmelserna delvis är detsamma. Enligt propositionen kan personer som flyttar till Finland för att studera i vissa fall få hemkommun i Finland.

Lagen avses träda i kraft inom cirka tre månader efter det att den antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Genom den föreslagna ändringen av 4 § i lagen om hemkommun föreskrivs det exaktare och mer heltäckande om kriterierna för att invandrare ska få hemkommun. Lagen om hemkommun är en allmän lag som dels tillämpas av magistraterna, dels självständigt också i övrigt inom den offentliga förvaltningen. Magistratens beslut om hemkommun är inte rättsligt bindande för myndigheterna inom andra förvaltningsområden, men i praktiken har beslutet de facto en stor betydelse. Med preciseringen eftersträvas samordnade regler för tolkningen vid magistraterna och andra myndigheter när de beslutar om hemkommun. Dessutom avser propositionen att främja likabehandlingen av invandrare i dessa situationer. Utskottet välkomnar målen. Samtidigt måste det noteras att lagen om hemkommun inte föreskriver om personers rätt till offentlig service eller ställer upp några offentlighetsrättsliga skyldigheter. Kriterierna för service och offentlighetsrättsliga skyldigheter finns inskrivna i speciallagstiftning.

Kriterierna för att få hemkommun samordnas med bestämmelserna i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Det kvarstår en del skillnader i bedömningen av bosättning när det gäller skillnaderna mellan kommunala tjänster och förmåner som handhas av Folkpensionsanstalten. Kriterierna för att en utländsk medborgare ska få hemkommun knyts närmare till själva innehållet i uppehållstillståndet. Det är positivt, framhåller utskottet, att också den som har temporärt uppehållstillstånd, till exempel studerande och de som vistas i landet på grundval av 51 § i utlänningslagen, har lagfästa möjligheter att få hemkommun i Finland. Propositionen är också ett bidrag till målen att främja arbetsrelaterad invandring, som finns inskrivna i regeringens invandringpolitiska program.

Vid temporärt uppehållstillstånd räknas det in som tecken på fast bosättning bland annat att sökanden har giltigt arbetsavtal eller något annat liknande bevis på arbete eller studier i Finland

under minst två år. Bestämmelsen förtydligar magistraternas tolkningslinje och ger studerande bättre villkor särskilt i fråga om hälso- och sjukvård. För att få rösta i kommunalval krävs det hemkommun. Vidare är en samordnad tolkning vid magistraterna bra för att det ska gälla samma villkor för utländska examenstuderande som för utländska studerande i olika delar av landet och för finländska studerande. Propositionen har vissa beröringspunkter med regeringens proposition RP 277/2006 rd med förslag till lag om ändring av 46 § i utlänningslagen, som för närvarande behandlas av riksdagen.

Propositionen beräknas i första hand ha kommunekonomiska effekter. Ändringen innebär inte automatiskt att en invandrare får rätt till hemkommun. Genom besluten på grundval av lagen om hemkommun kan myndigheterna delvis och indirekt påverka utgifterna för offentlig service och ansvaret för att täcka utgifterna. Enligt vissa bedömningar kommer efterfrågan på och behovet av framför allt social- och hälsovård att öka. Information till utskottet ger vid handen att kostnaderna för utbildningsförvaltningen i och för sig inte ökar av ändringarna, eftersom kostnaderna för utländska studerandes studier ingår i de totala kostnaderna inom finansieringen av undervisnings- och kulturverksamheten. Däremot påverkas fördelningen av kostnaderna mellan stat och kommuner inom utbildningen efter den grundläggande utbildningen. Studerandes hemkommun inverkar inte på kriterierna för anslagen till universiteten.

I kommun- och servicestrukturen är ett av målen för de ekonomiska relationerna att kostnadsfördelningen mellan stat och kommuner inte ändras. De ekonomiska effekterna av den föreslagna ändringen i lagen om hemkommun är beroende av många faktorer, också individrelaterade omständigheter. Därför går det inte att komma med mycket ingående bedömningar. Ändringen förväntas inte ha några betydande ekonomiska effekter. Men det har anlagts flera olika aspekter på frågan och utskottet anser att konsekvenserna av ändringen bör följas upp

och nödvändiga åtgärder i förekommande fall vidtas för att rätta till de finansiella förhållandena.

Med hänvisning till propositionen och annan information finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 7 februari 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Janina Andersson /gröna
Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent

Esko Kurvinen /saml
Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Heli Paasio /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.